

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav estetiky a dějin umění

Zuzana Vybíralová, Kult sv. Jana Nepomuckého a vybrané nepomucké památky v jižních Čechách, Bakalářská práce 2014

Zuzana Vybíralová si za téma své bakalářské práce vybrala kult sv. Jana Nepomuckého a jeho ohlas v oblasti jižních Čech. Výhodou jí byla skutečnost, že od počátku 90. let se nepomucenské téma v české literatuře objevuje dosti často, a že zejména studie publikované v souvislosti se svatojánskou výstavou v roce 1993 (Praha a Mnichov) či práce V. Vlnase jí poskytl solidní východisko. I tak se však ukázalo, že ne všechna nepomuceniana jsou dostatečně a do hloubky zpracována. Autorka po úvodní informaci o použité literatuře a pramenech stručně uvedla základní historická fakta o životě Johánka z Pomuku a o vývoji legendy sv. Jana Nepomuckého od prvních zpracování v 16. století až po dobu katolické protireformace, která rozvoji kultu v mnoha formách otevřela dveře naplno. Autorka na tomto místě správně připomíná různé svatojánské slavnosti, ať ty, které proběhly v souvislosti s Janovým svatořečením, či později, dále písně, kázání, a také skutečnost, že Jan Nepomucký byl natolik univerzální „kultovní“ osobností, že oslovil nejen všechny vrstvy středoevropské společnosti, ale jeho uctívání se zejména díky jezuitským misím rozšířilo do mnoha mimoevropských oblastí. Zuzana Vybíralová podala i přehledné zpracování ikonografie sv. Jana, tj. jednotlivých atributů, solitérních vyobrazení i narativních cyklů.

Svatojánské památky samotné zpracovala pak v širokém záběru – aby dokázala postihnout specifika jihočeského kultu sv. Jana, provedla inventuru rozšíření (architektonických) svatojánských památek v celých Čechách a posléze i v oblasti jihočeské. Zde zaznamenala celkem 8 kostelů, jimž pak věnovala hlubší pozornost. Pozoruhodným zjištěním je skutečnost, že svatojánský kult se zde začal skutečně prosazovat až ve 2. a 3. desetiletí 18. století a do té doby byl prakticky neznámý. Potvrzuje se tedy názor starší literatury, že centrem Janova kultu byla dlouho jen Praha, konkrétně katedrála sv. Víta a jinde se šíření svatojánské úcty a budování svatojánských památek dá sledovat až od počátku 18. století. Raketový nástup Janova kultu je pak zřetelným ohlasem jeho univerzální aktuálnosti i šikovně vedené propagandy.

Práce Zuzany Vybíralové je solidním krokem ve studiu svatojánského tématu a proto práci navrhuji k obhajobě a navrhuji ocenit známkou výborně.

Michal Šroněk

11. 6. 2014

M. Šroněk